

спецкурс

Датската звукова система

[d̥e 'd̥ans̥gə 'lyð̥sysd̥eːʔm]

Томас Оландер

СУ · летен сем. 2006–07

лекция X · 07.05.07

Днес – лекция X

- Фонологична интерпретация на датските звукове. Представяне на три подхода: Brink & Lund, Basbøll, Grønnum.
- за четене
 - Brink & Lund, стр. 45–49
 - Grønnum *Rødgrød med fløde*, стр. 118–127, 148–157

Домашно упражнение, 1

- Напишете във фонетична и фонемна транскрипция следващите български думи. В някои случаи може да има повече от една възможност за фонемна транскрипция, в зависимост от гледната точка.

пример: *маси* ['masi] /'masi/

Домашно упражнение, 2

1 кафе

2 сватба

3 чета

4 щъркел

5 влизаш

6 вкъщи

7 брат

8 брата

9 братски

10 студ

11 студа

12 студена

13 ад

14 ада

15 адски

16 бял

17 бели

Brink & Lund

- »Vi [kan] ikke [...] godtage nogen af de eksisterende fonemteorier eller morfofonematiske udbygninger heraf.« (стр. 45)
- има големи разлики между различните *m*-та на Йенсен и Олсен, и между различните *m*-та на Йенсен в различни позиции и по различни времена
- считаме едното и другото *m* за един и същ звук само *ИНТУИТИВНО*; не можем да го обосноваваме теоретично

Общи интерпретации

- изходната точка: ясно произношение на отделни думи
- [e̞] се интерпретира като /r/: *mor* ['mo̞] /'mor/
- [ʊ̞] се интерпретира като /v/: *hav* ['haʊ̞] /'hav/
- [ɪ̞] се интерпретира като /j/: *miɟ* ['maɪ̞] /'maj/
- [ʃ̞] се интерпретира като /sj/: *sjæɪ* ['ʃɛɪ̞] /sjɛɪ̞/
- [p^h t^s k^h f v s h m n l ʋ j] се интерпретират като /p t k f v s h m n l r j/

Basbøll

- Basbøll предлага и фонемна, и морфофонемна интерпретация
- ние ще се занимаваме само с фонемната му интерпретация, където не се вземат предвид морфологични редувания
- изходната точка на Basbøll е по-стар стандарт
 - няма сливане на полугласна + [ə]: **leve** ['leːʊə] /'leːvə/
 - разликата е запазена между дълги и кратки гласни пред полугласни и гласни: **leve** ['leːʊə] /'leːvə/ срещу **skove** ['sɡʊʊə] /'sgɔvə/, **geder** ['ɡeːðe] /'geːðe/ срещу **gedder** ['ɡeðe] /'geðe/

Basbøll: съгласни

- [ŋ] се интерпретира като /ŋ/: **tang** ['t^saŋ^ʔ] /'taŋ^ʔ/
- [ǰ] се интерпретира като /ǰ/: **lad** ['laǰ] /'laǰ/
- [b̥ d̥ ɡ̥] във всички позиции се интерпретират като /b d ɡ/: **dam** ['d̥a^mʔ] /'da^mʔ/; **kat** ['k^ha^{d̥}] /'ka^d/; **stak** ['s^{d̥}a^{ɡ̥}] /'s^da^ɡ/

Basbøll: гласни

- [a] и [a] се интерпретират като две отделни фонемни (а не като една фонема): **kat** ['kʰaḁ] /'kad/ **tak** ['tʰaḁ] /'tag/
- [a:] и [ɔ:] се интерпретират като дълги гласни (а не като /ar ɔr/)
- /r/ влияе на качеството на предишна и следваща гласна: ['ḁvæmʔ] се интерпретира като /'drœmʔ/
- [ɮ] се интерпретира като /ɔ/
- [ɔ] се интерпретира като /o/

Grønnum *Rødgrød*: съгласни, 1

- морфофонемна интерпретация: взема предвид морфологични редувания
- [ŋ] се интерпретира като /ng/: *tang* ['t^saŋ[?]] /[?]tang/
 - сходство между [ŋ] и [ŋ^o] е показано от примери като *diftong* [d̥if't^slŋ] срещу *diftongere* [d̥ift^slŋ'g̊e:[?]e]
- [ð] се интерпретира като /d/: *lad* ['lað] /'lad/
 - сходство между [ð] и [d̥] е показано от примери като *metode* [me't^so:[?]ðə] срещу *metodik* [met^so'di^og̊]

Grønnum *Rødgrød*: съгласни, 2

- [ḁ] се интерпретира като /d/ в начална позиция, но като /t/ в крайна позиция и след /s/: **dam** ['ḁamʔ] /ʔdam/; **kat** ['kʰaḁ] /kat/; **stak** ['sḁaḁ] /stak/
- [ḃ] се интерпретира като /b/ в начална позиция, но като /p/ (или /b/) в крайна позиция и след /s/: **bas** ['ḃas] /bas/; **lab** ['laḃ] /lap/; **spand** ['sḃanʔ] /ʔspan/
- [ḡ] се интерпретира като /g/ в начална позиция, но като /k/ в крайна позиция и след /s/: **gas** ['ḡas] /gas/; **lak** ['laḡ] /lak/; **skat** ['sḡaḁ] /skat/

Grønnum *Rødgrød*: съгласни, 3

– реализация на преградните съгласни фонеме

фонема	начална поз.	крайна поз. и след /s/	примери
/p/	[p ^h]	[b̥]	pas ['p ^h as] /pas/ lab ['lab̥] /lap/ spand ['sɔ̃an ^ʔ] / ^ʔ span/
/t/	[t ^s]	[d̥]	tak ['t ^s aɔ̃] /tak/ kat ['k ^h aɔ̃] /kat/ stak ['sɔ̃aɔ̃] /stak/
/k/	[k ^h]	[ɔ̃]	kat ['k ^h aɔ̃] /kat/ lak ['laɔ̃] /lak/ skat ['sɔ̃aɔ̃] /skat/

Grønnum *Rødgrød*: гласни

- [a] и [ɑ] се интерпретират като реализации на една фонема: *kat* ['kʰɑɔ̯] /kat/, *tak* ['tʰɑɔ̯] /tak/
- [ɑː] и [pɑː] се интерпретират като /ar ɜr/: *barn* ['bɑːʔn] /barn/, *morse* ['mɔːsə] /mɔːrsə/
- /r/ влияе на качеството на предишна и следваща гласна: ['dʷæmʔ] се интерпретира като /ʔdræem/
- въобще правилата за реализиране на гласните са много сложни ►

► реализирание на гласни: пример

- реализирание на /ø/:
 - [ʌ] пред /j/: møg ['mʌj] /møj/
 - [ɛ] между /r/ и /v/: drøv ['dʀɛv] /drøv/
 - [œ] след /r/: ryg ['vœg] /røk/
 - [ø] в други позиции: øst ['øst] /øst/

За следващия път

- лекция XI: Класическа фонологична интерпретация на датската звукова система: Vasbøll. Предимства и недостатъци.
- за четене
 - Vasbøll